

איך נהנית

החווה הכרמית

של מר אריק שרון

מהחלטתו של

שר החקלאות

אריק שרון

האוסרת על יבוא בשר של כבש לישראל

רב מר נטוש בין מגדלי-הצאן בישראל לבין יבואני-הבשר. זהו הקרב על אספקת בשר כבש לצלחתו ושפודיו של הישראלי וזללי-הבשר. האיש שהכריע בוויכוח שבין שני המחנות הוא שר החקלאות, אריאל ("אריק") שרון. הוא שאיפשר למגדלי-הצאן הישראלים לנצח בקרב. זה למעלה משנה שאין מתירים עוד לייבא לארץ בשר כבש, הן כבשר חי והן כבשר קפוא.

שום החלטה רישמית על איסור יבוא בשר כבש לא התקבלה בשום מוסד. אבל באופן מעשי מונע שר-החקלאות אריאל שרון מתן רישיונות-יבוא לבשר כבש. לשימתם ורווחתם של מגדלי-הצאן בישראל, שאחד מהם הוא לא אחר מאשר החוואי אריק שרון.

ומי שחיפש עד כה הוכחה מוחשית

בקרב האוכלוסיה הערבית. אולם המחירים הגבוהים, הנדרשים עבור בשר הכבש, מונעים מחלק ניכר מאוכלוסיה זו לרכוש אותו. רק בחגים ובמועדים, כשבשר הכבש הוא חלק בלתי נפרד מהתפריט המסורתי — כמו בתג הפסח היהודי או הרמאדאן המוסלמי — גדלה צריכת בשר הכבש למרות מחירו הגבוה.

לצרכני בשר הבקר יש תחליף: בשר בקרי-קפוא-מיובא, שמחירו כמחצית ממחיר הבשר הטרי. אבל צרכני בשר הכבש, הנמנים רובם דווקא על השכבות מעוטות ההכנסה והיכולת, אינם יכולים למצוא לו תחליף זול. בשנים קודמות הותר ליבוא בשר הכבש לייבוא מדי שנה בין 1000 ל-1500 טון בשר-כבש-קפוא לשנה — לעומת יבוא של כ-40 אלף טון בשר-בקר-קפוא לשנה. מאז עלה הליכוד לשלטון ואריאל שרון התמנה כשר-החקלאות הופסק יבוא

הדבר יזויל בהרבה את מחירי הבשר. אבל מדיניות מישרד-החקלאות מונעת את היבוא.

יהלומה שחורי, סמנכ"ל מישרד-החקלאות לתכנון וכלכלה, אישרה כי זוהי מדיניות מכוונת, טענה כי מישרדה מונע יבוא בשר כבש, בגלל האספקט הלאומי הרחב של הבעיה.

מקום ראשון

בעולם

אי אפשר להתערם מהעובדה ש-קיים אספקט לאומי לנתחי הששליק הנצלים על השיפור.

מעולם לא נערכו סקרים בנושא זה, ולכן אין כל נתונים על ממדי צריכת בשר

החווה אריקה

הטלאים המוצעים למכירה במיכרזים. נשי אר מחירי בשר הכבש גבוה.

מגדלי הצאן מוכרים את הכבשים במיכרזים במחיר של 30 ל"י לקילוגרם בשר חי, עד שהוא מגיע לצרכן, שחוט ונקי, עולה מחיר ק"ג בשר הכבש פי שלוש. הסיבה לכך שמחירי בשר כבש חי בישראל לפני השחיטה, שווה למעשה למחירו של בשר כבש שחוט נקי וקפוא, המיובא לישראל מציילי או אוסטרליה, אחרי הריצות ההובלה, המיסים וריוחי היבואן, נעוצה בעלות הגבוהה של גידול הכבשים במשק היהודי.

אומר על כך נתי הלקין, מזכיר אירגון הנוקדים: "עלויות הייצור הולכות וגדלות משנה לשנה ומתח הרווחים בצאן הולך וקטן. ענף הצאן במשקים היהודים אינו יכול להתחרות בענפים כמו תעשיית או גידול ירקות בתמורת. למה, בכל זאת, ממשיכים לגדל צאן? בעיקר משום שרוב המשקים מגדלים עדרי צאן כבר שנים רבות, ורוב ההשקעות, שהם עיקר העלות, עשו לפני עשרות שנים. חוץ מזה הגיעו ההתמחויות בגידול צאן בארץ להישגים בקנה-מידה בינלאומי. הכבשה הישראלית נמצאת באחד המקומות הראשונים בעולם."

למעשה אין מתחרה לכבשה הישראלית מבחינת כמות ייצור החלב והבשר שלה. רק בדוגמה: כבשה ערבית, בעדר בדואי, נותנת כ-100 ליטר חלב בשנה. אותה

וההשר שרון

כבשה, במשק יהודי, נותנת הישגים גדולים פי כמה, כשהשיא שנקבע הוא 1300 ליטר לשנה. משקל הכבשה הערבית מגיע ל-40-35 ק"ג, אותה כבשה במשק יהודי מגיעה למשקל של 100-80 ק"ג.

למרות זאת הולך מיספר ראשי הצאן בסקטור היהודי ומצטמצם משנה לשנה. עוד לפני עשר שנים לא היה כמעט קיבוץ או מושב שלא היו בהם עדרי צאן, רוב העדרים חוסלו, כתוצאה מריווחיות נמוכה ובגלל העבודה הרבה שיש להשקיע בגידול עדרים אינטנסיבי, בדירים או במיכלאות. אלה שמצליחים להחזיק מעמד הם אלה המגדלים צאן על בסיס אקסטינסיבי, פחות על מזון מרוכז ויותר על פסולת ירקות ושחי מרעה.

מסכם נתי הלקין: "אנחנו רוצים מדינה עם צאן, לכן אנחנו מתנגדים ליבוא אם יביאו לארץ בשר כבש מתחרה זול — בעלי העדרים היהודים פשוט יפשוטו את הרגל. ענין-חרוד לא תתמוטט מזה, אבל היא תהיה צריכה לחסל את העדר שלה." (המשך בעמוד 32)

הכבש בישראל, בניגוד לבשר הבקר, אין בשר הכבש מגיע אל האיטליזם בשחיטה מבוקרת. רק אחוז קטן מבשר הכבש נשחט בשחיתות מסודרת. רוב הצאן ליבשר, בעיקר זה מהעדרים הערבים, נשחט בשחיטה שחורה. קל לשחוט כבש בתצר ולפשוט שם את עורו, כתוצאה מכך, כ-50% מבשר הכבש הטרי המגיע לשווקים נשחט בשחיטה ללא כל פיקוח וטרינארי. לעומת זאת יש הערכות מדוייקות יותר לגבי מיספר ראשי הצאן שמגדלים בארץ. בגבולות הקו הירוק מצויים כ-350 אלף כבשים. כ-100 אלף מהם נמצאים בעדרים של קיבוצים, מושבים ובעלי-עדרים פרטיים בסקטור היהודי. 250 אלף ראשי צאן נכללים בעדרים של הסקטור הערבי במדינה. על פי ההערכה, מצויים עוד רבע מיליון ראשי צאן בשטחים המוחזקים. זוהי כמות שיש בה בהחלט כדי לספק את הביקוש לבשר כבש בארץ. שהוא גדול במיוחד ביישוב הערבי. אין מחסור בבשר כבש. אולם למרות ההיצע, ולמרות של עתים קרובות לא נמצאים קונים לכל

בשר הכבש לארץ. אחד המעשים הראשונים של המפלגה, שעלתה לשלטון לא מעט בזכותם של בני השכבות מעוטות ההכנסה מעדות-המזרח, היה למנוע מהם את האפשרות לרכוש בשר כבש זול.

אילו היתה הממשלה מתירה כיום לייבא ולמכור בשר-כבש-קפוא מחו"ל, היה מחיר רו לצרכן נע בסביבות 40 לירות הק"ג — פחות ממחצית בשר הכבש הטרי. קרוב לודאי שהתחרות היתה גורמת גם להוזלת בשר הכבש החי, לא רק יבואני הבשר והצרכנים הפוטנציאליים מעוניינים בכך. בין התומכים בייבוא בשר כבש זול גם אנשי מישרד-האוצר ומישרד התעשייה, המיסחר והתיירות. הסיבות לכך ברורות: מחיר הפרוטאין החי הוא מקדם מרכזי בסל המזונות של האזרח; לבשר הכבש הוול יכולה להיות השפעה מרסנת על האינדקס.

אמך מנהל חטיבת המזון במישרד ה"תמ"ת אברהם בן-משה, לכתב העולם הזה: "אנחנו מעוניינים ביבוא בשר כבש לארץ."

בדבר התועלת המעשית שמפיק האיכר אריק שרון מהחלטותיו של השר אריאל שרון, יכול למצוא אותה עתה בפרשה זו. יכולים שיקוליו של שר-החקלאות בינוש א זה להיות אובייקטיביים וצודקים. אבל עצם העובדה, שכאיש-עסקים פרטי הוא נהנה ועושה רווחים מהחלטותיו כשר, אינה רק בבחינת פגם אסתטי, היא מטילה צל כבד על ההיבטים המוסריים והציבוריים של פרשת החווה החקלאית הפריטית, שממשיך שר-החקלאות להתזיק ולינהל.

מוצר של

מותרות

בכל העולם נחשב בשר הכבש כאחד הזולים שבמוצרי הבשר. רק עבור הצרכן הישראלי זהו מוצר של מותרות. הוא נמצא בראש הסולם של מחירי סוגי הבשר השונים. הוא יקר יותר מבשר בקר, ואפילו מבשר חזה ההודו, שמחירו הרקיע בשבועות האחרונים עד לסכום של 95 ל"י הקילוגרם.

מחיר קילוגרם בשר כבש חי באיטליזם נע כיום בין 80 ל-90 ל"י, כשמדובר בבשר עם עצמות. למעשה עולה ק"ג בשר כבש ללא עצמות כ-120 ל"י הקילוגרם.

באופן תיאורטי נמנים שניישלישים מ-אוכלוסי מדינת-ישראל עם צרכני בשר הכבש. זהו סוג בשר הנפוץ והמקובל ביותר. הן בקרב יוצאי עדות-המזרח והן